

علوم و فنون ادبی

۱- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- ۱) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع تنفر از خرافات می‌پردازد.
- ۲) نثر فارسی در دوره بیداری قید و بندهای شعر مصنوع و فنی را کنار می‌گذارد و صنایع ادبی را رها می‌کند و در خدمت آمال مردم به شکلی پویا ظاهر می‌گردد.
- ۳) بر پایه مشاهداتی که اروپا رفتگان و روشن‌فکران از ملل متمدن داشتند مفهوم آزادی در سخن شاعران راه یافت و بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان گردید.
- ۴) در شعر مشروطه نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی تغییر کرد.

۲- عبارات زیر معرف کدام شاعر یا نویسنده است؟

الف) پرچمدار بازگشت ادبی و صاحب منظومه خداوندنامه است.

ب) از شاعران آزادی‌خواه و مقلد سعدی و مسعود سعد است.

۱) قانلی شیرازی - عارف قزوینی ۲) فرخی یزدی - نشاط اصفهانی ۳) صبای کاشانی - فرخی یزدی ۴) مجمر اصفهانی - میرزاده عشقی

۳- نام صاحبان آثار زیر به ترتیب در کدام گزینه دیده می‌شود؟

«گلشن صبا - روزنامه قرن بیستم - تاریخ احزاب سیاسی - ایده آل»

۱) صبای کاشانی - میرزاده عشقی - ملک‌الشعراى بهار - میرزاده عشقی

۲) مشتاق اصفهانی - ایرج میرزا - ملک‌الشعراى بهار - عارف قزوینی

۳) صبای کاشانی - میرزاده عشقی - ادیب‌الممالک فراهانی - علی‌اکبر دهخدا

۴) مشتاق اصفهانی - ایرج میرزا - ادیب‌الممالک فراهانی - قائم مقام فراهانی

۴- از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد «کاملاً» درست هستند؛ به جز:

۱) نثر در عصر بیداری به سمت سادگی و بی‌پیرایگی سوق داده شد و روزنامه‌نگاری، ترجمه و ادبیات داستانی رواج پیدا کرد.

۲) از پیشگامان نثر ساده در عصر بیداری می‌توان به قائم مقام فراهانی، زین‌العابدین مراغه‌ای و عبدالرحیم طالبوف اشاره کرد.

۳) مهم‌ترین روزنامه‌های قرن ۱۲ و ۱۳ که دربردارنده مطالب سیاسی، اجتماعی و گاه علمی بود روزنامه‌های «صور اسرافیل» و «نسیم شمال» است.

۴) مجله «بهار» به‌وسیله ملک‌الشعراى بهار و مجله «دانشکده» و «توبهار» با مدیریت میرزا یوسف خان اعتصامی آشتیانی به عرصه ظهور رسیدند

۵- کدام عبارت از نظر تاریخ ادبیات «درست» است؟

الف) در عصر مشروطه بیش‌ترین رویکرد نویسندگان به نوشتن داستان‌های سیاسی و اجتماعی بود.

ب) نثر روان و عامیانه قائم مقام فراهانی در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت تأثیر داشت.

پ) ترجمه که یکی از انواع ادبی دوره بیداری است و از نمونه‌های ترجمه می‌توان به سرگذشت حاجی بابای اصفهانی ترجمه حبیب اصفهانی اشاره کرد.

ت) شاعرانی مانند ابوالقاسم لاهوتی و فرخی یزدی به انعکاس خواست‌ها و علایق توده مردم پرداختند.

۱) الف - پ ۲) ب - ت ۳) پ - ب ۴) پ - ت

۶- مفهوم وطن در کدام یک از ابیات زیر با مفهوم وطن در دوره مشروطه یکسان است؟

۱) گر دل نبود کجا وطن سازد عشق ور عشق نباشد به چه کار آید دل

۲) جهان‌گشایا! شاها! مها! خداوند! توئی که حجت را زیر لفظ توست وطن

۳) قلم او چو لعبتی است بدیع زیر انگشست او گرفت به وطن

۴) نام دژخیم وطن، دل بشنود خون می‌کند پس بدین خونخوار، اگر شد روبه‌رو چون می‌کند

۷- ابیات زیر به ترتیب متعلق به کدام شاعران آزادی‌خواه است؟

الف) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم

ب) من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید

پ) در محیط طوفان‌زا ماهرانه در جنگ است ناخندای استبداد با خندای آزادی

۱) میرزاده عشقی - فرخی یزدی - ملک‌الشعراى بهار ۲) سیداشرف‌الدین گیلانی - ملک‌الشعراى بهار - فرخی یزدی

۳) ادیب‌الممالک فراهانی - فرخی یزدی - ایرج میرزا ۴) نسیم شمال - محمدتقی بهار - ابوالقاسم لاهوتی

۸- با توجه به ویژگی‌های فکری دوره بیداری، کدام گزینه مربوط به این دوره نیست؟

- (۱) چون نگـیریم از درد چون نـنـالم
(۲) ظلم چهل است و جهل تاریک است
(۳) شه که به ملت سپرد اختیار
(۴) هر کجا شامی بود او را سحرگاهی است در پی

۹- بیت زیر تقطیع کدام مصراع است؟

« --U/U--U/U--U/U-- »

- (۱) که بر جمال تو فتنه است و خلق بر سخنش
(۲) صد توبه به یک جرعه شکستیم دگر بار
(۳) تو که قلب دوستان را به مفارقت شکستی
(۴) تا نپنداری اجابت در دعای من نبود

۱۰- پایه‌های آوایی کدام بیت را می‌توان به دو شکل همسان و ناهمسان جدا کرد؟

- (۱) تشبیه دهانت نتوان کرد به غنچه
(۲) نازک لبان سخن به زبان تو می‌کنند
(۳) گل صد برگ ندانم به چه رونق بشکفت
(۴) شکوفه‌های دلاویز برکشید چمن

۱۱- در کدام بیت بیش از یک بار حذف همزه دیده می‌شود؟

- (۱) گوهر و خرمهره در یک سلک جولان می‌کنند
(۲) یک ذره دل سختم از اسلام نشد نرم
(۳) عمر کوتاه‌تر از آن است که غم باید خورد
(۴) حدیث سوختگان است بهر خامان حیف

۱۲- وزن کدام یک از ابیات زیر ناهمسان نیست؟

- (۱) سرود مجلس است اکنون فلک به رقص آرد
(۲) فقر ظاهر مبین کسب حافظ را
(۳) تو هم ای بادیه پیمای محبت چون من
(۴) میان ابرو و چشم تو فرق نتوان داد

۱۳- در کدام ابیات، اختیار زبانی «تغییر کمیت مصوت» دیده نمی‌شود؟

- (الف) ظالم به ظلم خویش گرفتار می‌شود
(ب) با ساقی زندان خرابات حریفیم
(پ) سوی شهر ایران دهم راهشان
(ت) من ندانستم از اول که تو بی‌مهر و وفایی
(۱) الف - ب
(۲) ب - پ
(۳) پ - ت
(۴) الف - ت

۱۴- در بیت زیر، با توجه به اختیارات شاعری تعداد هجاهای بلند و کشیده به ترتیب، کدام است؟

- «ز کزای گریزان شـود راسـتی
عاقبت سیلابم از سر بگذرد چون دم به دم
دامن گردون پر از خون جگر بینم به صبح
گویا عزم ندارد که شود روز امشب»
(۱) دو - چهارده
(۲) چهار - ده
(۳) چهار - دوازده
(۴) دو - دوازده

۱۵- حذف همزه در کدام بیت بیش تر صورت گرفته است؟

- (۱) عاقبت سیلابم از سر بگذرد چون دم به دم
(۲) ستیزآوری کار اهریمن است
(۳) دامن گردون پر از خون جگر بینم به صبح
(۴) گویا عزم ندارد که شود روز امشب

- راه می‌گیرم بر آب چشم و دیگر می‌چکد
ستیزه به پرخاش آستن است
بس که در مهر تو اشک از چشم اختر می‌چکد
یا درآید ز در آن شمع شب‌افروز امشب

۱۶- در چند مورد از موارد تقطیع زیر تغییر کمیت مصوت دیده نمی‌شود؟

«بازی دهر (-U--U) / برآرد (-U) / آرزوی خوب (-U-U-U) / منزل ویران (-UU--U) / جادویی (-U-) / سوی من (-U-) / هوا و هوس (-U--U) / تو گفتی (-U) / ساقی ما (-UU-)»

(۱) دو (۲) پنج (۳) سه (۴) شش

۱۷- با توجه به اختیارات شاعری، وزن کدام مصراع مقابل آن نادرست است؟

- (۱) سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز (مستفعلُ مفعولن مستفعل مفعولن)
- (۲) نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)
- (۳) تو کجایی تا شوم من چاکرت (فعلاتن فعلاتن فعلمن)
- (۴) پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی (مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن)

۱۸- همه واژه‌های کدام گزینه چنانچه در بیتی باشند، امکان اختیار زبانی «تغییر کمیت مصوت» در آن بیت وجود دارد؟

(۱) آرزوی آن - سوی شما (۲) جویای نام - کشتی نوح (۳) روی زیبا - جوی روان (۴) پای دهر - بوی خوش

۱۹- نوع وزن همسان در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) همان کاین سخن مرد ره‌رو شنید
- (۲) تا شنید این جان مسکین بویی از آن زلف مشکین
- (۳) از بنده زر چه خواهی ز آن رو که عاشقان را
- (۴) گل در این گلشن کجا دارد سر پروای ما

۲۰- در کدام بیت هر دو نوع اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه و کوتاه به بلند دیده می‌شود؟

- (۱) افروختن و سوختن و جامه دریدن
- (۲) آهنگ دراز شب رنج‌وری مشتاق
- (۳) چون خاک در هوای تو از پا افتاده‌ام
- (۴) داغ محبت است و بس خانه فرور جان و دل

۲۱- در همه ابیات زیر، متناقض‌نما (پارادوکس) وجود دارد، به جز:

- (۱) ز بندگی شما صد هزارم آزادی است
- (۲) به روز افغانی و شب یاربی داشت
- (۳) خامشی از کرده‌های بد به فریادم رسید
- (۴) دعوی هستی در این میدان دلیل نیستی است

۲۲- آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) هر که در عهد ازل مست شد از جام شراب
- (۲) رسیده است به معراج اوج پستی ما
- (۳) به خشم و حلم تویی مثل آسمان و زمین
- (۴) به جوی شیر چو فرهاد تیشه فرسودن

۲۳- در کدام بیت آرایه «تضمین» دیده نمی‌شود؟

- (۱) به شهر عشق منم شهریار و چون حافظ
- (۲) شهریارا به جز این شاهد عشق شیراز
- (۳) نغمه حافظ شنو ز خامه صائب
- (۴) داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو

۲۴- آرایه‌های «تلمیح - تضاد - لف و نشر - متناقض‌نما» به ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شوند؟

الف) روی و چشمی دارم اندر مهر او
ب) به سلیمان برسائید که من
پ) مست هوشیار ندیده‌ست کسی جز چشمت
ت) از درون سیاه توست جهان چون دوزخ
(۱) ت - پ - الف - ب
(۲) ب - ت - الف - پ

۲۵- در چند بیت از ابیات زیر آرایه «لف و نشر» دیده می‌شود؟

الف) سرخوشانی که شراب لب مستانه زدند
ب) ای نور چشم مستان در عین انتظارم
پ) عشق عالم‌سوز دل را از زمین گیری رهاشد
ت) از شب و روز مکرر دل سیاه گردیده است
(۱) یک
(۲) دو
(۳) سه
(۴) چهار

۲۶- نوع لف و نشر در کدام گزینه متفاوت است؟

(۱) قربان آن بناگوش وان بررق گوشواره
(۲) ای ز جام می عشق تو خرد رفته ز هوش
(۳) شب و روز گر می‌بایدم از زلف و رخسارش
(۴) اگر ز خلق ملامت و گر ز کرده ندامت

۲۷- در کدام ابیات، آرایه متناقض‌نما دیده نمی‌شود؟

الف) سعدی نگفتمت که به سرو بلند او
ب) مباحش غره و غافل چو میش سر در پیش
پ) آباد کشوری که تویی شهریار آن
ت) گر دیگران به عیش و طرب خرم‌اند و شاد
ث) از نسیمی دفتر ایام بر هم می‌خورد
(۱) الف - ب
(۲) ب - ث

۲۸- مفهوم کدام بیت با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) می‌خورم جام غمی هر دم به شادی رخت
(۲) عجب مدار که در عین درد خاموشم
(۳) ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی
(۴) من نمی‌گویم زیان کن یا به فکر سود باش

۲۹- کدام گزینه با بیت زیر قرابت مفهومی ندارد؟

«فسوس که افسانه‌سرایان همه خفتند»
(۱) دلا بنال که یاران نازنین رفتند
(۲) در باغ نمائند غیبر زاع و زغنمی
(۳) عالی‌گه‌بران و خوش‌عیاران رفتند
(۴) آگاه نگشتند ز اسرار وجود

کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند
چون نگین در کف هر دیو و دم
خاصه وقتی که شود رهن هشیاری چند
دل اگر تیره نباشد همه دنیاست بهشت
(۳) ت - پ - ب - الف
(۴) ب - الف - ت - پ

سنگ بر جام و خم و ساغر و پیمان زدنند
چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان
سوختن شد باعث نشو و نما این دانه را
روی آتشناک و زلف عنبرافشانی کجاست
(۳) سه
(۴) چهار

با هم چه خوش نمایند آن صبح و این ستاره
لب و دندان تو را لعل و گهر حلقه به گوش
شب تاریک در یادش گذشت و روز روشن هم
کشیدم از تو کشیدم، شنیدم از تو شنیدم

مشکل توان رسید به بالای پست ما
که در طبیعت این گرگ گله‌بانی نیست
آزاد بنده‌ای که گرفتار بند توست
ما را غم نگار بود مایه سرور
از ورق گردانی لیل و نهار اندیشه کن
(۳) پ - ت
(۴) الف - ت

خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می‌کند
که درد یار پری‌چهره عین درمان است
چه کنم که هست این‌ها گل باغ آشنایی
ای ز فرصت بی‌خبر در هر چه هستی زود باش

اندوه که اندوه‌گساران همه رفتند
به غم نشین که رفیقان بی‌قرین رفتند
سیمین بیدان و گل‌گذاران رفتند
از نقد و فاخته‌داران رفتند
حیران به جهان شدند و حیران رفتند

۳۰- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، تفاوت دارد؟

- (۱) مرو به خواب که حافظ به بارگاه قبول
(۲) دلا بسوز که سوز تو کارها بکنند
(۳) شوق لبست بسرد از ییاد حافظ
(۴) گریه شام و سحر شکر که ضایع نگشت
- ز ورد نیمشعب و درس صبحگاه رسید
نیاز نیمشعبی دفع صد بلا بکنند
درس شبانه ورد سحرگاه
قطره باران ما گوهر یک دانه شد

روسی